

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
28 päivänä marraskuuta 1989 *

Asiassa C-379/87,

jonka Dublinin High Court on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Anita Groener

vastaan

Minister for Education and the City of Dublin Vocational Education Committee

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 3 kohdan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 3 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler ja M. Zuleeg sekä tuomarit T. Koopmans, G. F. Mancini, R. Joliet, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida ja F. Grévisse,

julkisasiamies: M. Darmon,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

* Oikeudenkäyntikieli: englantia.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- Anita Groener, edustajanaan solicitor J. A. Reidy ja suullisessa käsittelyssä asianajaja F. Clarke, SC,
- Irlannin hallitus ja City of Dublin Vocational Education Committee, asiamiehenään Chief State Solicitor L. J. Dockery ja suullisessa käsittelyssä asianajajat R. Nesbitt ja H. A. Whelehan,
- Ranskan hallitus, asiamiehenään R. de Gouttes ja suullisessa käsittelyssä M. Giacomini,
- komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies K. Banks,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen ja 9.3.1989 pidetyn suullisen käsittelyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.5.1989 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Dublinin High Court on esittänyt 3.12.1987 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 21.12.1987, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme kysymystä ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 3 kohdan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 3 artiklan tulkinnasta sen arvioimiseksi, onko niiden kanssa ristiriidassa sellainen kansallinen säännöstö, jossa julkisin varoin ylläpidettyjen ammattioppilaitosten opettajan vakinaiseen kokoaikaiseen toimeen nimittämistä varten vaaditaan osoitus riittävästä iirin kielen taidosta.
- 2 Kysymykset on esitetty riita-asiassa, jossa kantajana on Alankomaiden kansalainen Anita Groener ja vastaajina Irlannin opetusministeriö (jäljempänä ministeriö) sekä City of Dublin Vocational Education Committee (Dublinin kaupungin ammatillisen koulutuksen lautakunta, jäljempänä CDVEC). Asia

pantiin vireille ministeriön kieltäydyttyä nimittämästä Groeneriä CDVEC:n palkkaamaan taideaineiden opettajan kokoaikaiseen vakinaiseen toimeen (Lecturer 1 Painting), koska hän ei ollut suorittanut menestyksekkäästi koetta, jossa arvioitiin hänen iirin kielen taitoaan.

- 3 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että vuoden 1930 *Vocational Education Actin* (laki ammatillisesta koulutuksesta) 23 pykälän 1 ja 2 momentissa vaaditaan ministeriön hyväksyntä jokaisen Vocational Education Committeeen (ammattillisen koulutuksen lautakunta) kaikkien työntekijöiden lukumäärän, pätevyyden, palkkauksen ja nimityksen osalta. Asiaa koskevan toimivaltansa rajoissa ministeriö on toteuttanut erityisesti kaksi hallinnollista toimenpidettä.
- 4 Ensiksi on todettava, että 1.9.1974 alkaen voimassa olleen muistio V7:n mukaan toimivaltainen lautakunta voi nimittää henkilön tiettyjen koulutusalojen, erityisesti taideaineiden opetuksen alaan kuuluvaan kokoaikaiseen vakinaiseen toimeen ainoastaan, jos hänellä on *Ceard-Teastas Gaeilge* (todistus iirin kielen taidosta) tai ministeriön tunnustama, vastaava pätevyys. Samassa muistiossa ministeriö on varannut itselleen myös mahdollisuuden vapauttaa iirin kielen taitoa koskevasta vaatimuksesta muiden maiden kuin Irlannin kansalaiset, jollei toimeen ole muita, täysin päteviä hakijoita.
- 5 Toiseksi on todettava, että ministeriö antoi 26.6.1979 kiertokirjeen 28/79. Mainitun kiertokirjeen 2 ja 3 kohdasta käy ilmi, että I asteen apulaisopettajan ja opettajan toimia täytettäessä etusija on annettava hakijoille, joilla on asianmukainen pätevyys ja *Ceard-Teastas Gaeilge*. Hakijoilta, joilla ei ole kyseistä todistusta, voidaan vaatia iirin kielen suullisen erityiskokeen (jäljempänä koe) suorittamista. Asianomaiset hakijat voidaan nimittää tilapäiseen tai vakinaiseen, kokoaikaiseen toimeen vasta kyseisen kokeen menestyksekkään suorittamisen jälkeen. Kyseisen kiertokirjeen 5 kohdassa vahvistetaan, että muistion V7 määräykset mahdollisesta kielivaatimuksesta poikkeamisesta muiden täysin pätevien hakijoiden puuttuessa jäävät voimaan.
- 6 Groener palkattiin syyskuussa 1982 tilapäiseksi, puolipäiväiseksi taideaineiden opettajaksi CDVEC:n alaisuuteen kuuluvaan Dublinin College of Marketing and Design -nimiseen oppilaitokseen. Heinäkuussa 1984 hän haki vakinaisen, kokoaikaisen taideopettajan tointa kyseisessä oppilaitoksessa. Koska Groenerillä ei ollut *Ceard-Teastas Gaeilgea*, hän anoi siitä vapautusta, mutta sitä ei myönnetty. Epäämisen perusteena oli, että toimeen oli muita, täysin päteviä hakijoita. Ministeriö hyväksyi kuitenkin asianomaisen henkilön nimittämisen, jos hän läpäisee edellä tarkoitetun kokeen.

7 Käytyään Gael Linn Institutun neljän viikon pituisen alkeiskurssin Groener osallistui kurssin viimeisellä viikolla kyseiseen kokeeseen läpäisemättä sitä.

8 Groenerin ja hänen työnantajanaan olleen oppilaitoksen tämän jälkeen aloittamat toimenpiteet, joiden tarkoituksen oli palkata Groener lukuvuodeksi 1985/1986 tilapäiseksi, kokoaikaiseksi opettajaksi tai myöntää hänelle vapautus velvollisuudesta osoittaa iirin kielen taitonsa, ovat olleet tuloksettomia.

9 Tällöin Groener saattoi vireille *judicial review* -menettelyn Dublinin High Courtissa ministeriötä ja CDVEC:tä vastaan ja väitti, että muistio V7:ssä ja kiertokirjeessä 28/79 asetetut ehdot olivat ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan ja edellä mainitun asetuksen N:o 1612/68 vastaiset.

10 Dublinin High Court on katsonut, että kanteessa on kysymys yhteisön oikeuden näiden määräysten tulkinnasta, ja se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi seuraavat kysymykset:

”1. Jos jäsenvaltion laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä hakijalta edellytetään tiettyyn toimeen nimittämistä varten asianmukaiset taidot toisessa kyseisen jäsenvaltion kahdesta virallisesta kielestä, jota toisten jäsenvaltioiden kansalaiset eivät tavallisesti osaa, mutta joka heidän olisi opittava ainoastaan täyttääkseen mainitun edellytyksen, onko neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 3 artiklaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan kyseisiin määräyksiin, koska niiden yksinomaisena tai pääasiallisena vaikutuksena on estää muiden jäsenvaltioiden kansalaisia saamasta tarjottua työtä?

2. Jos asiaa tarkastellaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 3 artiklassa käytetyn ilmaisun ’tarjotun tehtävän laadusta’ merkityksen perusteella, onko Irlannin valtion noudattama politiikka, jonka mukaan toimenhaltijoilla olisi oltava asianmukainen iirin kielen taito, otettava huomioon silloin, kun tätä taitoa ei tarvita kyseiseen toimeen liittyvien tehtävien suorittamisessa?

3. 1) Onko ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 3 kohdassa käytetyn käsitteen ’yleinen järjestys’ tulkittava soveltuvan Irlannin valtion noudattamaan politiikkaan, jonka tarkoituksena on tukea ja edistää iirin kielen asemaa maan ensimmäisenä virallisena kielenä?

- 2) Jos kysymykseen vastataan myöntävästi, onko edellytys, jonka mukaan henkilöiden, jotka Irlannissa hakevat nimitystä ammattioppilaitoksen kurseista vastuussa olevaan toimeen ja joilla ei ole *An Ceard-Teastas Gaeilgea*, on suoritettava iirin kielen erityiskoe antaakseen kansalliselle opetusministeriölle osoituksen iirin kielen taidostaan, edellä mainitun politiikan perusteella perusteltu rajoittaminen?”
- 11 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä ainoastaan, jos se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.
- 12 Aluksi on muistettava, että asetuksen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetään, että jäsenvaltion lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä taikka hallinnollista käytäntöä ei saa soveltaa, jos ”niiden yksinomaisena tai pääasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on, huolimatta siitä, että niitä sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta, estää muiden jäsenvaltioiden kansalaisia saamasta tarjottua työtä”. Mainitun säännöksen viimeisessä alakohdassa tarkennetaan kuitenkin, ettei säännös ”koske tarjotun työn tai tehtävän laadusta johtuvaa kielitaitovaatimusta”.
- 13 Tältä osin asiakirja-aineistosta käy ilmi, että kansallisissa säädöksissä asetettua vaatimusta iirin kielen taidon osoittamisesta sovelletaan erotuksetta sekä maan omiin kansalaisiin että yhteisön kansalaisiin, lukuun ottamatta muiden jäsenvaltioiden kansalaisia varten mahdollisesti säädettyjä vapautuksia.
- 14 Koska 3 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan säännöksiä ei voida soveltaa työn tai tehtävän laadusta johtuvaan kielitaitovaatimukseen, on tarkasteltava ensiksi kansallisen tuomioistuimen esittämää toista kysymystä, jossa tiedustellaan, onko taideaineiden opettajan kokoaikainen vakinainen toimi julkisin varoin ylläpidetyissä oppilaitoksissa luonteeltaan sellainen työ tai tehtävä, johon voidaan perustellusti vaatia iirin kielen taitoa.
- 15 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että taideaineiden, kuten julkisin varoin ylläpidettyjen ammattioppilaitosten useimpien muidenkin aineiden opetus on pääasiallisesti tai jopa yksinomaan englanninkielistä. Edellä esitetystä seuraa, kuten toisen kysymyksen sanamuodosta käy ilmi, ettei iirin kielen taito ole välttämätön kyseisen kaltaisessa opetuksessa vaadittujen erityistehtävien hoitamiseksi.

- 16 Kansallinen tuomioistuin ei kuitenkaan yksinomaan edellä esitetyn toteamuk-
sen perusteella voi arvioida, onko kielitaitovaatimus edellä mainitun asetuk-
sen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan viimeisen alakohdan mukaisesti
”tarjotun työn tai tehtävän laadusta” johtuen perusteltu.
- 17 Toisen kysymyksen ulottuvuuden ymmärtämiseksi on alustavasti korostettava
Irlannin kielellisesti erityistä tilannetta, sellaisena kuin se on tuotu esille
asiakirja-aineistossa. Niinpä *Bunreacht na hEireannin* (Irlannin valtiosääntö)
8 pykälän mukaan:
- ”1) Iirin kieli on kansalliskielenä ensimmäinen virallinen kieli.
 - 2) Englannin kieli tunnustetaan toiseksi viralliseksi kieleksi.
 - 3) Laissa voidaan kuitenkin säätää mainituista kielistä toisen yksinomai-
sesta käytöstä yhteen tai useampaan viralliseen tarkoitukseen koko
valtiossa tai jossakin sen osassa.”
- 18 Asiakirja-aineistosta itsestään käy ilmi, että vaikka Irlannin koko väestö ei
puhu iirin kieltä, Irlannissa jo usean vuoden ajan noudatetun hallituspolitiikan
tavoitteena on ollut tukea ja edistää iirin kielen käyttöä kansallisen identiteetin
ja kulttuurin ilmaisuvälineenä. Tästä syystä iirin kielen kurssit ovat
pakollisia ala-asteen opetuksessa ja vapaaehtoisia yläasteen opetuksessa.
Julkisin varoin ylläpidettyjen ammattioppilaitosten opettajia koskeva velvolli-
suus osata tietyssä määrin iirin kieltä kuuluu Irlannin hallituksen edellä
mainitun politiikan yhteydessä toteuttamiin toimenpiteisiin.
- 19 ETY:n perustamissopimuksessa sallitaan sellaisen politiikan toteuttaminen,
jonka tavoitteena on puolustaa ja edistää jäsenvaltion kieltä, joka on samalla
kertaa kansalliskieli ja ensimmäinen virallinen kieli. Tämän politiikan
toteuttamisessa ei kuitenkaan saa loukata sellaista perusvapautta kuin työnte-
kijöiden vapaata liikkuvuutta. Näin ollen tällaisen politiikan toteuttamiseksi
tarkoitetuista toimenpiteistä johtuvat vaatimukset eivät missään tapauksessa
saa olla suhteettomia tavoiteltuun päämäärään nähden eikä niiden toteuttamis-
ta koskevissa yksityiskohtaisissa säännöissä saa syrjiä toisten jäsenvaltioiden
kansalaisia.
- 20 Tällaisen politiikan toteuttamisessa on korostettava opetuksen merkitystä.
Opettajien merkitys näkyy heidän antamassaan opetuksessa ja heidän osallis-
tumisessaan koulun päivittäiseen elämään sekä heidän erityissuhteissaan

oppilaisiin. Tässä yhteydessä on kohtuullista vaatia heiltä tietyntäsoista kansalliskielen taitoa.

- 21 Edellä esitetystä seuraa, että opettajille asetettua vaatimusta tällaisen kielen asianmukaisesta taidosta, jos vaadittu taitotaso ei ole tavoiteltuun päämäärään nähden suhteeton, on pidettävä asetuksen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitettuna työn tai tehtävän laadusta johtuvana kielitaitovaatimuksena.
- 22 Lisäksi on todettava, että jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta saada vapautus kyseisestä kielitaitovaatimuksesta siinä tapauksessa, ettei tarjottuun toimeen ole ollut yhtään täysin pätevää hakijaa, yhteisön oikeudessa edellytetään, että ministeriö käyttää vapautusvaltaansa ilman syrjintää.
- 23 Lisäksi on syrjintäkiellon periaatteen vastaista vaatia, että kyseinen kielitaito on hankittava kyseessä olevassa valtiossa. Tämä periaate edellyttää myös, että toisten jäsenvaltioiden kansalaisilla on mahdollisuus osallistua suulliseen kokeeseen, jota he eivät ole läpäisseet, silloin kun he hakevat uudelleen apulaisopettajan tai opettajan tointa.
- 24 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että vakinainen kokoaikainen opettajan toimi julkisin varoin ylläpidetyissä ammattioppilaitoksissa on luonteeltaan sellainen toimi, jonka osalta neuvoston asetuksen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitettua kielitaitovaatimuksen asettaminen on perusteltua, jos ne edellytykset täyttyvät, että kyseinen kielitaitovaatimus kuuluu osana kansalliskieltä, joka on samanaikaisesti ensimmäinen virallinen kieli, edistävään politiikkaan ja että vaatimus toteutetaan oikeasuhtaisesti ja ilman syrjintää.
- 25 Ottaen huomioon toiseen kysymykseen annetun vastauksen ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 26 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Irlannin ja Ranskan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistui-

messä vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuinten asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Dublinin High Courtin 3.12.1987 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Vakinainen kokoaikainen opettajan toimi julkisin varoin ylläpidetyissä ammat-
tioppilaitoksissa on luonteeltaan sellainen toimi, jonka osalta neuvoston asetuk-
sen N:o 1612/68 3 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa tarkoitetun
kielitaitovaatimuksen asettaminen on perusteltua, jos ne edellytykset täyttyvät,
että kyseinen kielitaitovaatimus kuuluu osana kansalliskieltä, joka on samanai-
kaisesti ensimmäinen virallinen kieli, edistävään politiikkaan ja että vaatimus
toteutetaan oikeasuhtaisesti ja ilman syrjintää.

Due

Slynn

Kakouris

Schockweiler

Zuleeg

Koopmans

Mancini

Joliet

O'Higgins

Moitinho de Almeida

Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä marraskuuta 1989.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti